

LAKIALOITE 65/2002 vp

Laki kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 26 § siten, että ympäristötuki tulisi maksaa ainoastaan yhtenä eränä. Nykyisessä laissa myönnetty tuki maksetaan yhtenä tai useampana eränä, mikä aiheuttaa epäoikeudenmukaisia rat-

kaisuja maanomistajille. Nykyisen lainsäädännön mukaan ympäristötuen maksaminen maanomistajalle jaksottuu yhteensä 20 vuoden ajalle. Oikeudellisesti kysymys on siitä, onko ympäristötuen jaksottaminen, siis sitä koskeva ympäristötukipäätös, sopusoinnussa rahoituslain kanssa.

PERUSTELUT

Rahoituslain 6 luku: "Hakeminen, myöntäminen, maksaminen sekä takaisinperiminen ja sen seuraamukset" on yleisluku, joka sisältää edeltävälle luvulle ja niiden tukisäännöksille yhteisiä määräyksiä. Lähtökohtana on, että luvun määräykset koskevat kaikkia rahoituslain tarkoittamia tukia.

Rahoituslain 3 §:stä käy ilmi, että laissa käsitellään tarjolla olevia tukia kahdessa ryhmässä:

- 1) etukäteissuunnitelmaa edellyttävät tuet; ja
- 2) ilman suunnitelmaa maksettavat tuet.

Rahoituslain 6 lukuun sisältyvässä 26 §:ssä säädetään:

"Tuen ja lainan maksatus. Toimenpiteen suunnitteluun ja suunnitelman perusteella rahoitettavaan toimenpiteeseen myönnetty tuki tai laina maksetaan rahoituspäätöksen mukaisesti yhtenä tai useampana eränä. Rahoituspäätöksessä on kuitenkin määrättävä, että vähintään neljän-

nes myönnetystä tuesta tai lainasta jää maksettavaksi vasta sen jälkeen, kun rahoituksen saaja on antanut kirjallisen ilmoituksen hakemuksessa esitettyjen toimenpiteiden loppuunsaattamisesta (toteutusilmoitus). Muihin toimenpiteisiin myönnetty tuki maksetaan yhtenä eränä sen jälkeen, kun Metsäkeskus on päättänyt rahoituksesta."

Koska rahoituslain 19 §:n mukaan ympäristötuki ei kuulu niihin tukiin, joiden myöntäminen edellyttää ennakolta laadittua suunnitelmaa, se on mitä ilmeisemmin 26 §:ssä tarkoitettu "muuhun toimenpiteeseen myönnetty tuki". Siten ympäristötuki tulisi maksaa yhtenä eränä. Rahoituslaissa ei muualla ole säännöksiä, joissa ympäristötuen osalta maksatuksesta määrättäisiin jotakin muuta.

Rahoituslain 19 §:n 3 momentin soveltamisesta voidaan huomauttaa, että säännöksessä mi-

nisteriölle on annettu valtuus tarkempien säännösten antamiseen ympäristötuesta ynnä muista lainkohdassa mainituista seikoista, mutta ei lain säännöksistä poikkeamiseen. Rahoituslain 26 § edellyttää ympäristötuen maksamista yhtenä eränä rahoituksen myöntämisen jälkeen. Tästä poikkeaminen siten, että maksu tapahtuu 20 vuoden ajanjaksolla kolmessa erässä, on enemmän kuin laissa tarkoitettua "tarkempien säännösten antamista".

On vaikea yhtyä ministeriön näkemykseen siitä, että jokainen kymmenvuotiskaudeksi myönnetty ja maksettu tuki on erillinen rahoituslain 26 §:ssä tarkoitettu tuki, joka maksetaan yhtenä eränä rahoituksen myöntämisen jälkeen. Tulkinta tarkoittaisi sitä, että ympäristötukihakemukseen annettaisiin osaratkaisu, osittainen hallintopäätös, ja muu osa asiasta jätettäisiin odottamaan, osa 10 ja osa 20 vuodeksi, päätöksentekoa. Tämä ei mahtune hyvän hallinnon puitteisiin. On hyvä muistaa perustuslain 21 §:n 1 momentin säännös, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä toimivaltaisessa viranomaisessa. Viivytyksettömään ratkaisutekoon ei sovi asian ratkaiseminen osina 20 vuoden kuluksa. Asiaa tulisi tulkita niin, että Metsäkeskus ratkaisee viranomaisena ympäristötukihakemuksen kerralla, kun hakemus on saapunut ja asia on tutkittu. Ratkaisun jälkeen tapahtuva maksatus ei ole enää erillistä asiaratkaisun tekoa.

Ympäristötukipäätöksen 10 § on ristiriidassa rahoituslain 26 §:n kanssa. Perustuslain 107 §:n

mukaan viranomaisen ei tule soveltaa lakia alemmanasteisen säädöksen säännöstä, jos se on ristiriidassa lain kanssa. Näin ollen ympäristötukipäätöksessä tulisi jättää soveltamatta sanottu 10 § ja muut siihen liittyvät säännökset.

Tarpeesta jaksottaa ympäristötuen maksaminen 20 vuodelle koituu metsänomistajalle lisäkustannuksia tai taloudellisia menetyksiä, kun hän hyväksyy metsänsä käsittelyssä lakisääteistä laajemman biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen tai luonnonhoidon. Useimmiten haitta ilmenee saamatta jäävinä hakkuutuloina. Ympäristötuki on kompensatio tästä menetyksestä.

Maanomistajien keski-ikä on 57 vuotta (2001). Keski-ikäisen metsänomistajan luopuessa hakkuutuloista on mahdollista, että 1/3 ja 2/3 tuesta maksetaan hänen kuoltuaan. Käytäntö ei ole oikeudenmukainen metsänomistajan kannalta. Muualla lainsäädännössä, mm. luonnonsuojelulain nojalla maksettavissa korvauksissa, maksatusperusteet ovat yleensä kohtuullisemmat.

Oletettua on, että ympäristötuelle tähdätään, paitsi kompensatioiden maksamiseen, myös yleisemmin myönteisten asenteiden herättämiseen metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttämistä kohtaan. Tätä edistää se, että metsänomistajat kokevat kompensatiion oikeudenmukaiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kestävän metsätalouden rahoituksesta 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1094/1996) 26 §, sellaisena kuin se on laissa 1286/1997, seuraavasti:

26 §

Tuen ja lainan maksatus

Toimenpiteen suunnitteluun ja suunnitelman perusteella rahoitettavaan toimenpiteeseen myönnetty tuki tai laina maksetaan rahoituspäätöksen mukaisesti yhtenä kertasuorituksena. Rahoituspäätöksessä on kuitenkin määrättävä, että vähintään neljännes myönnetystä tuesta tai lainasta jää maksettavaksi vasta sen jälkeen, kun

rahoituksen saaja on antanut kirjallisen ilmoituksen hakemuksessa esitettyjen toimenpiteiden loppuunsaattamisesta (toteutusilmoitus). Muihin toimenpiteisiin myönnetty tuki maksetaan yhtenä eränä sen jälkeen, kun Metsäkeskus on päättänyt rahoituksen myöntämisestä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 2002

Antti Rantakangas /kesk
Osmo Puhakka /kesk
Timo E. Korva /kesk
Hannu Aho /kesk
Mauri Salo /kesk
Niilo Keränen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Pekka Vilkuna /kesk

Pekka Nousiainen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Jari Leppä /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Kari Myllyniemi /kesk
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Eero Lämsä /kesk